

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบพัฒนาการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมและแผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษาในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 8 ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสม (Mixed Methods Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยผู้วิจัยกำหนดวิธีดำเนินการวิจัย เป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพการจัดการศึกษาและปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมและแผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษาในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 8 ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

1. พื้นที่เป้าหมายการวิจัย
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย
4. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 2 เพื่อสร้างรูปแบบพัฒนาการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมและแผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษาในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 8

1. แหล่งข้อมูล
2. กลุ่มตัวอย่างเป้าหมาย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การสร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. อุปกรณ์ที่ใช้ในการวิจัย
7. การวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 3 เพื่อยืนยันรูปแบบพัฒนาการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมและแผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษาในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 8

1. แหล่งข้อมูล
2. กลุ่มตัวอย่างเป้าหมาย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. การสร้างรูปแบบพัฒนาการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมและแผนกบาลี

ของสำนักศาสนศึกษาในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 8

ระยะที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพการจัดการศึกษาและปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมและแผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษาในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 8

ในการศึกษาสภาพการจัดการศึกษาและปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมและแผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษาในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 8 ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. พื้นที่เป้าหมายการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้กำหนดพื้นที่การวิจัย คือ จังหวัดในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 8 จำนวน 6 จังหวัด ได้แก่ 1) จังหวัดหนองคาย 2) จังหวัดอุดรธานี 3) จังหวัดหนองบัวลำภู 4) จังหวัดเลย 5) จังหวัดสกลนคร และ 6) จังหวัดบึงกาฬ

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ประชากร การวิจัยครั้งนี้มีหน่วยในการวิเคราะห์ (Unit of Analysis) เป็นสำนักศาสนศึกษา พระปริยัติธรรมแผนกธรรมและแผนกบาลี ประชากร คือ สำนักศาสนศึกษาในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 8 จำนวน 665 แห่ง (สำนักงานเจ้าคณะภาค 8, 2559) ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1

จำนวนสำนักศาสนศึกษาแยกตามจังหวัด

ที่	จังหวัด	จำนวนสำนักศาสนศึกษา	จำนวนประชากร
1	จังหวัดหนองคาย	185	185
2	จังหวัดอุดรธานี	164	164
3	จังหวัดหนองบัวลำภู	73	73
4	จังหวัดเลย	68	68
5	จังหวัดสกลนคร	97	97
6	จังหวัดบึงกาฬ	78	78
	รวม	665	665

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้จะเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างที่กระจายในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ ในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 8 ดังมีขั้นตอนดังนี้

2.2.1 การคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมจากสำนักศาสนศึกษาทั้งหมดจำนวน 665 แห่ง ที่กำหนดขนาดตัวอย่างจากการใช้เกณฑ์จำนวนตัวอย่างที่นำมาศึกษาในลักษณะการวิเคราะห์สมการโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงนั้นไม่ควรน้อยกว่า 20 หน่วยต่อ 1 ตัวแปร Jackson (2003, pp. 128-141) , Kline (2011, p. 12) , นงลักษณ์ วิรัชชัย (2542, น. 54) และ สุภมาส อังศุโชติ และคณะ (2554, น. 25 - 26) ซึ่งการวิจัยครั้งนี้มีตัววิเคราะห์ที่ใช้ในการศึกษาทั้งหมด 29 ตัววิเคราะห์ ดังนั้นขนาดของกลุ่มตัวอย่างต้องมีไม่น้อยกว่า 400 คน ซึ่งเป็นเกณฑ์ขั้นต่ำ

ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จึงกำหนดเอาสำนักศาสนศึกษาในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 8 จำนวน 580 แห่ง และเพื่อให้กลุ่มตัวอย่างการวิจัยครอบคลุมทุกพื้นที่ที่ผู้วิจัยจึงได้กระจายกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) ให้ครอบคลุมพื้นที่การวิจัยและให้ครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างและหาจำนวนหน่วยตัวอย่างของแต่ละจังหวัดโดยใช้สูตร (เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร, 2552, น. 71)

$$\text{ใช้สูตร} = \frac{\text{จำนวนสำนักศาสนศึกษาในจังหวัดนั้น} \times 580}{665} \quad (3-1)$$

2.2.2 วิธีการสุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ผู้วิจัยใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยการแยกจำนวนกลุ่มตัวอย่างออกเป็นรายจังหวัด เพื่อให้ได้ประชากรครอบคลุมทุกพื้นที่ในการวิจัย จากนั้นใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยกำหนดเอาหน่วยตัวอย่างตามจำนวนสัดส่วนที่กำหนดตามตัวอย่างในแต่ละจังหวัด

ขั้นที่ 2 ผู้วิจัยจะใช้การจับฉลากโดยรวบรวมรายชื่อของกลุ่มตัวอย่างจนครบจำนวนที่ต้องการมาเป็นกลุ่มตัวอย่าง ดังตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2

จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายจังหวัด

ที่	จังหวัด	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
1	จังหวัดหนองคาย	185	161
2	จังหวัดอุดรธานี	164	143
3	จังหวัดหนองบัวลำภู	73	64
4	จังหวัดเลย	68	59
5	จังหวัดสกลนคร	97	85
6	จังหวัดบึงกาฬ	78	68
	รวม	665	580

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

3.1 ตัวแปรอิสระ ซึ่งเป็นปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมและแผนกบาลี คือ ปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร ประกอบด้วย 3 ตัวแปร ได้แก่ คุณลักษณะส่วนตัว พฤติกรรมการบริหาร และภาวะผู้นำทางวิชาการ

3.2 ตัวแปรคั่นกลาง ซึ่งเป็นปัจจัยเชิงเหตุและผล จำนวน 4 ตัวแปร คือ

3.2.1 ปัจจัยด้านการส่งเสริมสนับสนุนจากภายนอก ประกอบด้วย 3 ตัวแปร ได้แก่

3.2.1.1 การส่งเสริมสนับสนุนจากคณะสงฆ์

3.2.1.2 การส่งเสริมสนับสนุนจากภาครัฐ

3.2.1.3 การส่งเสริมสนับสนุนจากพุทธศาสนิกชน

3.2.2 ปัจจัยด้านการบริหารจัดการประกอบด้วย 3 ตัวแปร ได้แก่

3.2.2.1 การบริหารจัดการด้านวิชาการ

- 3.2.2.2 การบริหารจัดการด้านงบประมาณ
- 3.2.2.3 การบริหารและการพัฒนาทรัพยากรบุคคล
- 3.2.3 ปัจจัยด้านศักยภาพของครูผู้สอน ประกอบด้วย 3 ตัวแปร ได้แก่
 - 3.2.3.1 ศักยภาพด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
 - 3.2.3.2 ศักยภาพด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้
 - 3.2.3.3 ศักยภาพด้านการวัดประเมินผลในชั้นเรียน
- 3.2.4 ปัจจัยด้านแรงขับภายในและแรงจูงใจของผู้เรียน ประกอบด้วย 3 ตัวแปร ได้แก่
 - 3.2.4.1 เจตคติต่อการเรียน
 - 3.2.4.2 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
 - 3.2.4.3 พฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน

3.3 ตัวแปรตาม ซึ่งเป็นปัจจัยผลลัพธ์ คือ ความสำเร็จในการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมและแผนกบาลี ได้แก่ 1) ผลสัมฤทธิ์ในการจัดการศึกษาของสำนักศาสนศึกษา 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงสุดของผู้เรียน และ 3) ความพึงพอใจต่อผลการจัดการศึกษา

4. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการวิจัยระยะที่ 1 เป็นแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้ปรับใช้และพัฒนาเครื่องมือมาจากแบบสอบถามที่มีนักวิชาการได้ทำการศึกษาไว้แล้ว และนำเครื่องมือวัดเหล่านั้นมาปรับข้อความบางส่วนเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทที่ศึกษาในครั้งนี้ ภายใต้การควบคุมดูแลและให้คำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยในระยะนี้ แบ่งเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของสำนักศาสนศึกษาที่ตอบแบบสอบถามเป็นแบบสอบถาม คือ คุณวุฒิของผู้บริหาร ตำแหน่งทางการปกครองคณะสงฆ์ของผู้บริหาร ระดับชั้นในการจัดการศึกษา จำนวนครูผู้สอน จำนวนนักเรียน ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมและแผนกบาลี เกี่ยวกับด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านการจัดองค์กร ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ด้านงบประมาณ และด้านอาคารสถานที่ เป็นแบบสอบถามประเภทมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของ Likert (1932, p. 164, อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2553, น. 52) แบ่งระดับการวัดเป็น 5 ระดับ ดังนี้

- 5 คะแนน หมายถึง มากที่สุด
- 4 คะแนน หมายถึง มาก

3 คะแนน	หมายถึง	ปานกลาง
2 คะแนน	หมายถึง	น้อย
1 คะแนน	หมายถึง	น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมและแผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษาในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 8 เป็นแบบสอบถามประเภทมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของ ลิเคิร์ต (Likert, 1932, p. 164, อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด. 2553, น. 52) แบ่งระดับการวัดเป็น 5 ระดับ ดังนี้

5 คะแนน	หมายถึง	มากที่สุด
4 คะแนน	หมายถึง	มาก
3 คะแนน	หมายถึง	ปานกลาง
2 คะแนน	หมายถึง	น้อย
1 คะแนน	หมายถึง	น้อยที่สุด

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมและแผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษาในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 8 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Opened End) ให้ผู้ตอบแบบสอบถามตอบได้อย่างอิสระ

5. การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือวัดที่ใช้ในการวิจัย

5.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรู้เรื่องการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมและแผนกบาลี และปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการศึกษา เพื่อให้ได้กรอบแนวคิดที่ครอบคลุมกับปัญหาการวิจัย

5.2 ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการสร้างแบบสอบถาม โดยเฉพาะประเภทแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ประเภทเลือกตอบ (Selection type) มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) และปลายเปิด (Opened End)

5.3 ร่างแบบสอบถามให้ครอบคลุมกับคำถามการวิจัย วัตถุประสงค์การวิจัย สมมติฐานการวิจัย และกรอบแนวคิดการวิจัย

5.4 นำร่างแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาความถูกต้องและความครอบคลุมของเนื้อหา และให้ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไขตรวจสอบความตรงของเนื้อหา อีกทั้งให้คำแนะนำในการปรับปรุงข้อความและความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

5.5 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เรียบร้อยแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน โดยพิจารณาความถูกต้องด้านการใช้ภาษา ความเหมาะสมเพื่อเป็นการทดสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ให้เครื่องมือวัดหรือแบบสอบถามมีเนื้อหาที่เป็นตัวแทนของเนื้อหาสาระของสิ่งที่ต้องการวัดอย่างเพียงพอเป็นความตรงที่เครื่องมือมีสาระ

ครอบคลุมเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้ โดยพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อ
คำถามกับวัตถุประสงค์ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item – Objective Congruence)
ซึ่งสูตรของ IOC มีดังนี้ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543, น. 117)

$$IOC = \frac{\sum R}{N} \quad (3 - 2)$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
(Index of Item – Objective Congruence)

\sum แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

R แทน คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อคำถามแต่ละข้อ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ซึ่งให้ระดับความคิดเห็นในแบบสอบถามแต่ละข้อ ดังนี้

คะแนน +1 เมื่อผู้เชี่ยวชาญพิจารณาแล้วเห็นว่าข้อคำถามนั้นมีความ
สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

คะแนน 0 เมื่อผู้เชี่ยวชาญพิจารณาแล้วไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นมีความ
สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยหรือไม่

คะแนน -1 เมื่อผู้เชี่ยวชาญพิจารณาข้อคำถามแล้วเห็นว่าข้อคำถามนั้น
ไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ได้แก่

1. รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ วุฒิกการศึกษา รป.ด. (รัฐประศาสน
ศาสตร์) อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา และด้านการวัดและประเมินผล

2. พระราชรัตนาลงกรณ์ ดร. (พิศิษฐ์ สุวีโร, น.ธ.เอก, ป.ธ.4) วุฒิกการศึกษา
พธ.ด. (พระพุทธศาสนา) เจ้าคณะจังหวัดหนองคาย รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย เป็นผู้เชี่ยวชาญความเหมาะสมด้านภาษา และความถูกต้องด้านเนื้อหา

3. พระศรีญาณวงศ์ ดร. (นิมิตย์ ปณติตเสวี, น.ธ.เอก, ป.ธ.9) วุฒิกการศึกษา ค.ด.
(การบริหารจัดการการศึกษา) รองเจ้าคณะจังหวัดหนองคาย ฝ่ายการศึกษา อาจารย์พิเศษ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย เป็นผู้เชี่ยวชาญความถูกต้องด้าน
เนื้อหา และความเหมาะสมด้านภาษา

4. รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร วุฒิกการศึกษา รป.ด.
(รัฐประศาสนศาสตร์) อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏ
มหาสารคาม เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา

5. รองศาสตราจารย์ ดร.สุเทพ เมย์ไธสง วุฒิกการศึกษา ปร.ด. (การบริหารการศึกษา) อาจารย์มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล

โดยผลการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญจะยอมรับเฉพาะข้อที่มีค่าตั้งแต่ .80 ขึ้นไปหากแบบสอบถามข้อใดได้ค่าไม่ถึง .80 จะนำมาปรับปรุงแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเพิ่มเติมจนกว่าจะสมบูรณ์ และรายงานให้คณะกรรมการที่ปรึกษาทราบเพื่อวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นต่อไป

5.6 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญ โดยนำข้อที่มีค่าเฉลี่ย IOC ตั้งแต่ .67 ไปทดลองใช้ (Try Out) กับตัวแทนผู้บริหารของสำนักศาสนศึกษา ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 40 แห่ง

5.7 จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์อำนาจจำแนกรายข้อโดยใช้เทคนิค (Item Total Correlation) แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง .20 ถึง 1 แล้วนำไปหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สันระหว่างคะแนนรายข้อ กับคะแนนรวมของแบบสอบถามทั้งหมด เลือกข้อที่มีค่าตั้งแต่ 0.30 ขึ้นไป (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2557, น. 419)

5.8 นำข้อคำถามที่ได้ตามเกณฑ์มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) ทั้งหมด โดยใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach' alpha Coefficient) (Cronbach and Josphen, 1970, p. 161) ซึ่งค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามแต่ละชุดทั้งหมดควรมีค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.80 ขึ้นไป

5.9 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปพบอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญเดิม เพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจนได้รับความเห็นชอบ จึงนำไปจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์แล้วจึงนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

6.1 ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เพื่อส่งไปยังสำนักงานเจ้าคณะจังหวัดในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 8 เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

6.2 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลทางไปรษณีย์

6.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้วิธีการจัดส่งทางไปรษณีย์ให้กับกลุ่มตัวอย่างโดยส่งแบบสอบถามตามที่อยู่ของสำนักงานเจ้าคณะจังหวัดในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 8 โดยแนบซองจดหมายตอบกลับไปพร้อมกับแบบสอบถาม

6.4 ผู้วิจัยกำหนดการเก็บข้อมูลโดยใช้วิธีการให้สำนักศาสนาศึกษาเข้าร่วมกันตอบแบบสอบถาม โดยมีผู้ร่วมตอบแบบสอบถามจำนวน 4 รูป ได้แก่ 1) ผู้บริหาร 2) ครูผู้สอนนักธรรม 3) ครูผู้สอนบาลี และ 4) ผู้เรียน และให้มีการเก็บข้อมูลและทบทวนตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลอย่างละเอียด เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์มากที่สุด

6.5 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บแบบสอบถามคืน และรวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนทางไปรษณีย์ กรณีได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาไม่ครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และทบทวนตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลอย่างละเอียดเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์มากที่สุด เพื่อดำเนินการประมวลผลข้อมูลต่อไป

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics Analysis) และสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics Analysis) และวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพล (Path Analysis : PA) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อทดสอบสมมติฐานที่กำหนดไว้โดยวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

7.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของสำนักศาสนศึกษาและสภาพการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกธรรมและแผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษาในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 8 โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Description Method) ประกอบด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

7.2 การวิเคราะห์สภาพการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมแผนกบาลีของสำนักศาสนศึกษาในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 8 โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Description Method) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผู้วิจัยได้กำหนดช่วงคะแนน และแปลความหมายของสภาพการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมแผนกบาลีของสำนักศาสนศึกษาในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 8 โดยผู้วิจัยได้กำหนดช่วงคะแนน และความหมายไว้ 5 ช่วง โดยใช้สูตรคำนวณ ดังนี้ (รังสรรค์ สิงห์เลิศ, 2551, น. 231)

$$\begin{aligned}
 &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับชั้น}} && (3 - 3) \\
 &= \frac{5 - 1}{5} \\
 &= 0.8
 \end{aligned}$$

ฉะนั้นในแต่ละช่องคะแนนของระดับชั้น จะเท่ากับ 0.8 คิดเป็นเกณฑ์การแบ่งช่วงคะแนนในแต่ละระดับชั้น จากเกณฑ์ดังกล่าวได้นำมาสู่การกำหนดการแปลความหมายค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ดังนี้

ช่วงคะแนน	การแปลความหมาย
4.21 – 5.00	อยู่ในระดับมากที่สุด
3.41 – 4.20	อยู่ในระดับมาก
2.61 – 3.40	อยู่ในระดับปานกลาง
1.81 – 2.60	อยู่ในระดับน้อย
1.00 – 1.80	อยู่ในระดับน้อยที่สุด

7.3 การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมและแผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษาในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 8 ด้วยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Correlation) เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมและแผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษาในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 8 และความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมและแผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษาในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 8 ด้วยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ค่าความเบ้ (Skewness) ค่าความโด่ง (Kurtosis) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Correlation) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) และการวิเคราะห์การสร้างโมเดลสมการเชิงโครงสร้าง (Structural Equation Modeling : SEM) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป (กรีซ แร่งสูงเนิน. 2554, น. 65 – 79 , สุนทรพจน์ ดำรงค์พานิช, 2555, น. 21 - 110)

7.4 การวิเคราะห์ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมและแผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษาในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 8 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Opened End) เป็นข้อความที่ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นโดยการเขียนเป็นข้อความมา ข้อมูลนี้ถือว่าเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้นำไปวิเคราะห์ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ซึ่งเป็นวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการจัดกลุ่มประเด็นสำคัญ แล้ว Coding ถ้อยคำสำคัญ จากนั้นสรุปเรียงร้อยคำใหม่ โดยการอธิบายขยายความ เพื่อให้เกิดความชัดเจน รายละเอียดได้เรียงลำดับจากความสำคัญมากไปหาน้อย

ระยะที่ 2 เพื่อสร้างรูปแบบพัฒนาการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนธรรมและแผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษาในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 8

1. แหล่งข้อมูล

การวิจัยระยะนี้ใช้แหล่งข้อมูล ดังนี้

- 1.1 ผลการวิจัยจากการวิจัยในระยะที่ 1
- 1.2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมและแผนกบาลี
- 1.3 ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมและแผนกบาลี

2. กลุ่มตัวอย่างเป้าหมาย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยระยะนี้ คือ ผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 12 รูป / คน กำหนดหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมและแผนกบาลี ดังนี้

2.1	ตัวแทนเจ้าคณะจังหวัดหรือรองเจ้าคณะจังหวัด	จำนวน 2 รูป
2.2	ตัวแทนผู้บริหารสำนักศาสนศึกษา	จำนวน 2 รูป
2.3	ตัวแทนครูผู้สอนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม	จำนวน 2 รูป
2.4	ตัวแทนครูผู้สอนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี	จำนวน 2 รูป
2.5	ตัวแทนส่วนราชการจากสำนักงานพระพุทธศาสนา	จำนวน 2 คน
2.6	นักวิชาการ	จำนวน 2 คน
	รวม	จำนวน 12 รูป / คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 2 นี้ มีเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.1 ร่างรูปแบบพัฒนาการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมและแผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษาในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 8 จากผลการวิจัยระยะที่ 1 มาออกแบบกิจกรรมให้สอดคล้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมและแผนกบาลีของสำนักศาสนศึกษาในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 8

3.2 ประเด็นหัวข้อการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยมีประเด็นจากร่างรูปแบบพัฒนาการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมและแผนกบาลีที่ผู้วิจัยร่างขึ้น เพื่อใช้สนทนากลุ่มกับผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มจำนวน 12 รูป/คน ที่ได้รับการคัดเลือก มีลักษณะการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เพื่อศึกษารูปแบบพัฒนาการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมและแผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษาในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 8

4. การสร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

การสร้างเครื่องมือเพื่อสร้างรูปแบบพัฒนาการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมและแผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษาในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 8 ผู้วิจัยกำหนดขั้นตอนดังนี้

4.1 ยกร่างรูปแบบพัฒนาการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมและแผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษาในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 8 จากผลการวิจัยระยะที่ 1 มาออกแบบกิจกรรมให้สอดคล้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมและแผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษาในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 8

4.2 นำร่างรูปแบบพัฒนาการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมและแผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษาในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 8 กำหนดประเด็นคำถามประเด็นหลักสำหรับการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

4.3 การสร้างเครื่องมือที่เป็นข้อความประเด็นหลักสำหรับการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และผลจากการวิจัยระยะที่ 1 เพื่อใช้เป็นประเด็นหลักในการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จากนั้นร่างคำถามที่จะใช้ในการสนทนากลุ่ม และนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาชี้แนะปรับปรุงหรือแก้ไข หลังจากนั้นจึงนำไปเป็นแนวทางการเก็บข้อมูลการวิจัยต่อไป

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นลำดับขั้นตอน ดังนี้

5.1 ผู้วิจัยกำหนดวัน เวลา และสถานที่สำหรับการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

5.2 ผู้วิจัยดำเนินการของหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เพื่อเชิญเข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

5.3 ผู้วิจัยนำส่งหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัยไปยังผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือในการเข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) พร้อมทั้งประสานทางโทรศัพท์มือถือเพื่อนัดหมาย วัน เวลา และสถานที่ ให้ชัดเจน เพื่อสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ตามขั้นตอนต่อไป

5.4 ผู้วิจัยดำเนินการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) กับผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ตามวัน เวลา และสถานที่ โดยการเลือกวัน เวลา และสถานที่ที่เหมาะสมและนัดหมาย โดยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับกลุ่มตัวอย่างเป้าหมายผู้ร่วมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อให้เอื้อต่อข้อมูลที่ลึกและสมบูรณ์ ตามข้อความคำถามประเด็นหลัก

สำหรับการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและผลจากการวิจัยระยะที่ 1

6. อุปกรณ์ที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยระยะที่ 2 ของการวิจัยเพื่อสร้างรูปแบบพัฒนาการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกธรรมและแผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษาในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 8 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องอาศัยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์เพื่อช่วยในการบันทึก การเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

- 6.1 เครื่องบันทึกเสียง แบบ MP 3
- 6.2 เครื่องบันทึก Video เพื่อบันทึกการสนทนากลุ่ม
- 6.3 กล้องถ่ายภาพนิ่ง
- 6.4 คอมพิวเตอร์

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มตัวอย่างเป้าหมาย ผู้วิจัยจะใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้

7.1 วิเคราะห์ข้อมูลจากการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) และการถอดเทปจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเป้าหมาย ทั้ง 12 รูป / คน

7.2 นำข้อมูลมาจัดกลุ่มตามประเด็นหลักของการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) หากมีประเด็นที่ไม่ชัดเจนผู้วิจัยใช้วิธีการจัดกลุ่มประเด็นข้อความ (Word Grouping) แล้วทำการอธิบายขยายความ (Explanation) โดยเรียบเรียงถ้อยคำขึ้นใหม่จากข้อมูลที่ผู้ให้ข้อมูลให้มา ทำการตีความ (Interpretation) บางประโยคหรือบางถ้อยคำที่ผู้ให้ข้อมูลให้มาจำเป็นต้องตีความหรือแปลความหมายแฝง ผู้วิจัยก็จะทำการตีความถ้อยคำ ดังกล่าวโดยอาศัยบริบทของการสนทนา มาสนับสนุนการตีความ แล้วทำการพรรณนาความ (Description) เป็นการร้อยเรียงถ้อยคำ โดยการจัดระบบการเกิดขึ้นก่อน-หลังของเนื้อหาสาระจากการวิเคราะห์ พร้อมกับการพรรณนาเชื่อมโยงแต่ละเนื้อหา/เหตุการณ์ให้เกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กัน และตรงตามประเด็นที่ดำเนินการสนทนากลุ่ม

ระยะที่ 3 เพื่อยืนยันรูปแบบพัฒนาการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมและแผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษาในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 8

การยืนยันรูปแบบพัฒนาการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมและแผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษาในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 8 มีวัตถุประสงค์เพื่อยืนยันรูปแบบจากผู้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะเรื่อง (Critical Incident Technique) โดยมีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

1. แหล่งข้อมูล

การวิจัยระยะนี้ใช้แหล่งข้อมูล ดังนี้

1.1 ร่างรูปแบบพัฒนาการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมและแผนกบาลีของสำนักศาสนศึกษาในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 8 จากผลการวิจัยในระยะที่ 2

1.2 ผู้เชี่ยวชาญทางการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมและแผนกบาลี

2. กลุ่มตัวอย่างเป้าหมาย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิพากษ์และยืนยันรูปแบบพัฒนาการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมและแผนกบาลีของสำนักศาสนศึกษาในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 8 คือ ผู้เชี่ยวชาญทางการจัดการศึกษา ใช้วิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 20 รูป/คน ประกอบด้วย

2.1	เจ้าคณะจังหวัดหรือรองเจ้าคณะจังหวัด	จำนวน 4 รูป
2.2	ตัวแทนเจ้าสำนักศาสนศึกษา	จำนวน 5 รูป
2.3	ตัวแทนครูสอนพระปริยัติธรรม	จำนวน 5 รูป
2.4	ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด หรือ ผู้อำนวยการกลุ่มพุทธศาสนศึกษาและกิจการพิเศษ	จำนวน 3 คน
2.5	ผู้ทรงคุณวุฒิสายวิชาการหรือสายการศึกษา	จำนวน 3 รูป/คน
	รวม	จำนวน 20 รูป/คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการยืนยันรูปแบบพัฒนาการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมและแผนกบาลีของสำนักศาสนศึกษาในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 8 จากผู้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะเรื่อง (Critical Incident Technique) และแบบสอบถามเพื่อประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ ซึ่งเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เพื่อประเมินตามความเหมาะสมของรูปแบบพัฒนาการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมและแผนกบาลีของสำนักศาสนศึกษาในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 8

เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นตามเทคนิค CIT (Critical Incident Technique) ซึ่งเป็นเทคนิคการวิจัยที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลาย เพื่อมุ่งสอบถามความคิดเห็นของผู้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะเรื่องในด้านการพัฒนาการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมและแผนกบาลี โดยผู้วิจัยไม่มีการเผชิญหน้าโดยตรงกับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ เช่นเดียวกับกับการระดมสมอง (Brain Storming) ผู้เชี่ยวชาญจึงมีอิสระอย่างเต็มที่ในการแสดงความคิดเห็นและอธิบายในทุกประเด็นที่ต้องการ โดยไม่ต้องคำนึงถึงความคิดเห็นของผู้อื่น นอกจากนี้ผู้เชี่ยวชาญยังมีโอกาสถกแถลงความคิดเห็นของตนอย่างรอบคอบทำให้ข้อมูลที่ได้เป็นจริงและน่าเชื่อถือ ผู้เชี่ยวชาญจะแสดงความคิดเห็นจนกว่า

ข้อมูลทั้งหมดที่ได้จะไม่มีการเปลี่ยนแปลงอีก ซึ่งส่วนใหญ่จะดำเนินการเพียง 2-3 รอบเท่านั้น

4. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

การสร้างแบบสอบถามเพื่อประเมินความเหมาะสมของรูปแบบพัฒนาการจัดการศึกษา พระปริยัติธรรมแผนกธรรมและแผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษาในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 8 ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามขั้นตอนดังนี้

4.1 ประมวลจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบพัฒนา

4.2 กำหนดกรอบแนวคิดและนิยามเชิงปฏิบัติการ

4.3 เขียนข้อคำถามตามนิยามเชิงปฏิบัติการตามกรอบแนวคิด ได้แบบสอบถามเพื่อประเมินตามความเหมาะสมของรูปแบบพัฒนาการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมและแผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษาในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 8 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ ระดับความเหมาะสมมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด แล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบประเด็นต่าง ๆ ตลอดจนความถูกต้องด้านภาษาและนำมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองและเก็บทางไปรษณีย์ โดยใช้แบบสอบถามทั้ง 3 รอบ เมื่อรวบรวมข้อมูลเสร็จแล้ว จากนั้นจึงตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วนำไปประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

6.1 นำร่างรูปแบบที่สร้างขึ้นมาให้ผู้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะเรื่องทางการจัดการศึกษา จำนวน 20 คน ทำการยืนยันรูปแบบพัฒนาการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมและแผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษาในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 8 จากนั้นนำผลที่ได้มาปรับปรุงรูปแบบพัฒนารูปแบบให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

6.2 การวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 3 รอบ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลทั้ง 3 รอบ มีรายละเอียด ดังนี้

รอบที่ 1 เพื่อให้ผู้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะเรื่องแต่ละคนพิจารณารูปแบบพัฒนาการจัดการศึกษาแต่ละด้านว่าควรมีกิจกรรมการพัฒนาอะไรบ้าง โดยให้ผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับคุณลักษณะแต่ละข้อ พร้อมทั้งให้เหตุผล แบบสอบถามที่ใช้ในรอบที่ 1 เป็นคำถามแบบเลือกตอบว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ในแต่ละระดับคะแนนมีความหมาย ดังนี้

0 หมายถึง ไม่เห็นด้วยที่จะมีกิจกรรมการพัฒนาข้อนี้

1 หมายถึง เห็นด้วยว่าควรจะมีกิจกรรมการพัฒนาข้อนี้

สถิติที่ใช้ ได้แก่ จำนวนและค่าร้อยละ หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ปรับปรุงรูปแบบตามผลการประเมินที่ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอไว้เพื่อนำมาเป็นเครื่องมือใช้ในรอบที่ 2

รอบที่ 2 เป็นการหาความสอดคล้องของกิจกรรม ตามแบบสอบถามของคำตอบที่ผู้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะเรื่องแต่ละคนตอบมาในรอบที่ 1 ว่าผู้เชี่ยวชาญยังคงยืนยันคำตอบของตนเองที่ได้มาจากรอบที่ 1 อยู่หรือไม่ แบบสอบถามในรอบที่ 2 นี้ เป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Likert Scale) 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด แต่ละระดับกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนและการแปลผลเป็น ดังนี้

คะแนน	การแปลผล
5 คะแนน	ระดับความสอดคล้องมากที่สุด
4 คะแนน	ระดับความสอดคล้องมาก
3 คะแนน	ระดับความสอดคล้องปานกลาง
2 คะแนน	ระดับความสอดคล้องน้อย
1 คะแนน	ระดับความสอดคล้องน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่ามัธยฐาน (Median : Med.) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range : I.R.) วิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป และกำหนดเกณฑ์การแปลผล ดังนี้

1. ค่ามัธยฐาน (Median) กำหนดเกณฑ์การแปลผลเป็นดังนี้

คะแนน	การแปลผล
5 คะแนน	ระดับความสอดคล้องมากที่สุด
4 คะแนน	ระดับความสอดคล้องมาก
3 คะแนน	ระดับความสอดคล้องปานกลาง
2 คะแนน	ระดับความสอดคล้องน้อย
1 คะแนน	ระดับความสอดคล้องน้อยที่สุด

2. ค่ามัธยฐานที่คำนวณได้แปลความหมายตามเกณฑ์ ดังนี้ (รังสรรค์ สิงห์เลิศ.

2553, น. 231)

ค่ามัธยฐานเฉลี่ย	การแปลผล
4.21 – 5.00	กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกันมากที่สุด
3.41 – 4.20	กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกันมาก
2.61 – 3.40	กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกันปานกลาง
1.81 – 2.60	กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกันน้อย

1.00 – 1.80 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกันน้อยที่สุด

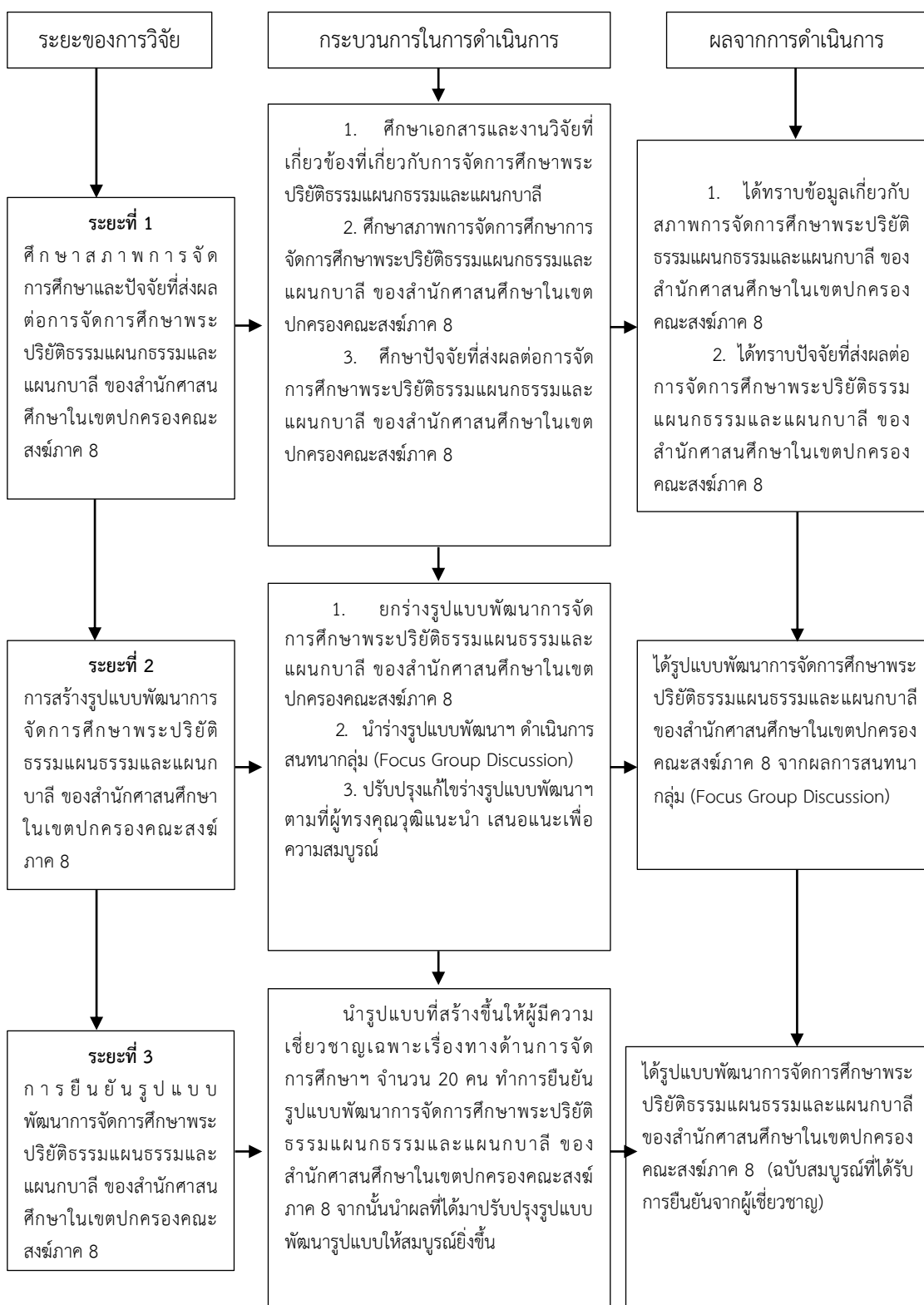
3. ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ผู้วิจัยคำนวณหาค่าความแตกต่างระหว่างควอไทล์ที่ 1 กับควอไทล์ที่ 3 หากพบว่า ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ที่คำนวณได้มีค่าน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1.50 ถือเป็นเกณฑ์ที่ยอมรับได้ว่าผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน (Consensus) ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ที่มีค่ามากกว่า 1.50 แสดงว่า ความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญนั้น ไม่สอดคล้องกันหรือความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งกลุ่มมีความแตกต่างกัน (จุมพล พูลภัทรชีวิน, 2548, น. 24)

รอบที่ 3 เป็นการยืนยันความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเฉพาะเรื่องแต่ละคน เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญทั้ง 20 คน ว่าตนเองมีความคิดเห็นสอดคล้องกับความคิดเห็นของกลุ่มหรือไม่ เพื่อนำรูปแบบพัฒนา แต่ละโครงการ กิจกรรม มาปรับปรุงรูปแบบพัฒนาการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมและแผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษาในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 8 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่ามัธยฐาน (Median : Med) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range : I.R.) เหมือนกับสถิติในรอบที่ 2 ส่วนค่าฐานนิยม (Mode : Mo) คือ ค่าของคะแนนที่ซ้ำกันมากที่สุด หรือค่าคะแนนที่มีความถี่สูงที่สุดในข้อมูลชุดนั้น ๆ (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2551, น. 134)

7. การสร้างรูปแบบพัฒนาการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมและแผนกบาลีของสำนักศาสนศึกษาในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 8

ผู้วิจัยนำผลการยืนยันรูปแบบพัฒนาการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมและแผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษาในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 8 ซึ่งได้จากการยืนยันของผู้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะเรื่อง (Critical Incident Technique) มาแก้ไขปรับปรุง และสรุปเพื่อสร้างเป็นรูปแบบพัฒนาการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมและแผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษาในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 8 ที่สมบูรณ์พร้อมทั้งเขียนรายงานและเผยแพร่ต่อไป

กระบวนการวิจัยเพื่อสร้างรูปแบบพัฒนาการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมและแผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษาในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 8 แสดงไว้ดังแผนภาพดังนี้

ภาพที่ 3.1 กระบวนการดำเนินการวิจัย